

Un arquebisbe per a Barcelona

El cardenal arquebisbe de Barcelona, Lluís Martínez Sistach, viu el seu pontificat en temps de descompte. Als 75 anys va presentar la renúncia obligatòria. Actualment en té 77 i sap que no li queda gaire temps per al relleu. Ja sonen els rumors de la preparació de llistes de candidats, si bé sempre cal desconfiar de la rumorologia clerical-vaticana. Sense entrar en la llista d'èxits i fracassos de la gestió de Martínez Sistach, cal destacar els tres calvaris que ha patit el pontificat del cardenal: les crítiques de la facció conservadora i tradicionalista, la seva equidistància sobre l'actual moviment independentista i la gestió de la seva pròpia successió.

Martínez Sistach va arribar a Barcelona després que la diòcesi fos fragmentada en tres diòcesis diferents l'any 2004: la diòcesi de Terrassa, la de Sant Feliu de Llobregat i la de Barcelona. Els darrers anys del cardenal Carles van ser especialment convulsos: protestes del clergat i dels fidels progressistes, lluites soterrades, boicots a Carles, i fins i tot una manifesta-

Ni la Sagrada Família ni la nova evangelització han definit tant el pontificat de Sistach com el portal Germinans Germinabit

ció al Palau Episcopal de Barcelona. Martínez Sistach va arribar en qualitat de pacificador. Immediatament, la pacificació va significar un gir progressista, en sintonia amb un tarannà majoritari a la diòcesi. El gir es va evidenciar en els nomenaments dels càrrecs diocesans. Dos casos: Antoni Matabosch i Josep M. Turull. Mn. Matabosch, de la facció clerical progressista, va passar immediatament a ser l'home del cardenal. Exerceix encara avui un poder enorme a la diòcesi, tant en la cúria com en la mirada de càrrecs en ens de tota mena on representa l'Església de Barcelona, sense oblidar que és l'ecònom del bisbat i qui té la clau de la caixa. Per la seva banda, Mn. Turull, el capellà que sostenia el megàfon en la manifestació contra Carles i en la divisió de la diòcesi, és el rector del seminari i, durant un temps, va ser el candidat preferit de Martínez Sistach per a la successió.

El gir progressista bé havia de tenir un preu. L'any 2007 va aparèixer a la xarxa un portal titulat Germinans Germinabit. Animat anònimament per sacerdots i laics conservadors i tradicionalistes, el portal es va convertir ben aviat en la bèstia negra de Martínez Sistach, amb anàlisis i comentaris càustics que han fregat i freguen l'atac personal, a més d'una creixent militància antinacionalista catalana. La reacció del cardenal arquebisbe no es va fer esperar, i

ben aviat va iniciar una croada per descobrir-ne els autors. La caça de bruixes va acabar als tribunals amb demanda penal contra tres persones del grup. Interposava la demanda un diaca permanent de la diòcesi, si bé ha rebut suport legal de la diòcesi. El 31 de març passat van ser absolts dels càrrecs d'usurpació de l'estat civil i de falsedat continuada en un document mercantil. El portal manté quasi intacte el seu anonim, especialment el nom del seu fundador.

Ni la dedicació de la Sagrada Família ni la nova evangelització han definit tant el pontificat de Martínez Sistach com Germinans Germinabit. És l'altra cara de la moneda del discurs del cardenal, l'altre catolicisme barceloní, que viu al marge d'un catolicisme *mainstream* i progressista, i que la propaganda de l'entorn del cardenal ha volgut tapar i anorrear a qualsevol preu. No es tracta que els desconeguts membres del grup opositor tinguin mania persecutòria al cardenal. En són el projecte eclesial, doctrinal, litúrgic, evangelitzador i ideològic antitètic. En aquest sentit, la facció conservadora ha jugat i juga un paper molt notable en tot l'afer successori de Martínez Sistach. L'any 2009 Sebastià Taltavull va ser consagrat bisbe i nomenat bisbe auxiliar de Barcelona. Davant un aclaparador silenci mediàtic, els crítics de Martínez Sistach van anar informant, des de fonts privilegiades, de les gestions del cardenal per tal que el bisbe auxiliar i successor a la seu barcelonina fos Josep M. Turull. Es van filtrar les ternes, les llistes de tres candidats, i es van publicar fins i

BORJA VILALLONGA

HISTORIADOR,
UNIVERSITAT DE COLUMBIA

tot els contactes que tenien alts càrrecs diocesans amb Roma. Però Turull no va ser elegit, i Roma va buscar un perfil més discret i neutre en la figura del menorquí Taltavull.

La successió de Martínez Sistach continua oberta. La premsa catalana i el progressisme eclesial han fet córrer molts noms, i també

n'han fabricat per tal de pressionar a favor dels candidats preferits. No debades, el proper arquebisbe de Barcelona hauria de ser, teòricament, qui encarés la qüestió de la independència de Catalunya. Martínez Sistach ha estat hermètic en aquesta qüestió: ni mitja paraula a favor o en contra de la independència de Catalunya. El darrer silenci, significatiu, del cardenal va ser durant la missa de Sant Jordi celebrada al Palau de la Generalitat. Martínez Sistach va optar per un sermó sobre la secularització de Catalunya i la necessitat de tenir bons polítics. La independència de Catalunya no ven a Roma, per molt que partits i líders catalanistes de tota mena hagin buscat aquiescències eclesiàstiques. L'abat de Montserrat i l'arquebisbe-bisbe d'Urgell han estat els membres de la jerarquia eclesiàstica que més s'han implicat en la defensa pública del procés sobiranista. En realitat, una gran part de l'episcopat català ha acabat, tard o d'hora, posicionant-se a favor del sobiranisme. Entre les excepcions, el cardenal arquebisbe de Barcelona. Martínez Sistach juga el joc de Roma, que vol l'equidistància i que mai prendrà partit explícit per la independència de Catalunya.

Els sectors nacionalistes catalans, davant la manca de candidats

XAVIER BERTRAL

vàlids als ulls de Roma, han acabat promocionant Mn. Joan Costa Bou. Costa Bou és rector de la cèntrica parròquia de la Mare de Déu de Betlem, a la Rambla. Doctor en teologia moral per la Universitat de Navarra, ha escrit dues obres notables sobre nació, nacionalisme i doctrina catòlica: *Nació i nacionalismes* (2001) i *Fet nacional i magisteri social de l'Església* (2003). Consiliari de la Federació de Cristians de Catalunya –hereva de la Federació de Joves Cristians de Catalunya–, és un sacerdot catalanista, a favor del dret a decidir, d'intens zel apostòlic, doctrinalment conservador, i agregat a l'Opus Dei. Molt allunyat del progressisme eclesial, Costa Bou és, no obstant això, un candidat òptim per a l'entorn de Convergència i Unió i l'independentisme. Les seves credencials de ferma ortodòxia catòlica completen un perfil amb el qual el catalanisme vol jugar la seva darrera carta a Roma per influir en el nomenament del nou arquebisbe barceloní.

El 23 de maig passat la veu de la facció tradicionalista de l'Església, el cardenal americà Raymond

Els sectors nacionalistes catalans, davant la manca de candidats vàlids als ulls de Roma, han promocionat Mn. Joan Costa Bou

Leo Burke, va celebrar una missa pontifical tridentina –del ritu antic, en llatí i *ad orientem*– a Montserrat. Organitzada per la institució benèfica i evangelitzadora dels Joves de San José, és la demostració que els sectors tradicionalistes de Barcelona també es mouen, i mostren la seva força per fer valer les seves opcions. El cas dels Joves de San José és la constatació de l'empenta que en els darrers anys han tingut els grups més conservadors en la diòcesi, fins al punt de ser els organitzadors d'algunes de les expressions de devoció popular més multitudinàries, com la processó de Sant Josep de la Muntanya. Justament, els Joves de San José, amb fortes connexions amb la Unió Seglar i la Sociedad Misionera de Cristo Rey, de l'integrista Padre Alba, va néixer de la mà del difunt sacerdot agregat a l'Opus Dei Mn. Jordi Moya, que va ser vicari de Mn. Joan Costa Bou.

Catalanistes, progressistes, conservadors, tradicionalistes i integristes: tothom és a la recerca d'un arquebisbe plausible, que pugui satisfer els seus propis interessos i construir un determinat model d'Església. Per fer-ho possible s'acumulen tot un seguit de rumors, contactes discrets, pressions, conspiracions, exhibicions de força, llocs web anònims, tribunals i querelles. L'arquebisbat de Barcelona val ben bé una mitra.